

Töredékek egy verses naplóból

Az emlékezés vergődik,
mint múlt s jövő kuszáltan
növő labirintusában
magát elveszejtő gyík.

1930

Lankás fövényen, színarany fényben állsz.
Alighogy esett; hús pára burkol
álomnál könnyűbb fátyolokba.
Azt hiszem elszállsz a surránó széllel,
mint ahogy születted bennem:
fényből, álomból, vágyból;
mint amit szerettem benned:
vágyaim tündér játékait.
De itt vagy, ruganyos tested valóság.
Cserélődnek szívem képei. Futsz felém
s érzem ajkaid ízét.

*

Kerestem a magányt, de sohasem
voltam magamban: valami vitt, elringatott;
néha ölébe emelt egy isten.
Fordult az év, összekarolva
tartottuk egymást s boldog volt magányunk.
Ha összetörök mi lesz?
Rajzolgatlak a ködbe; halott az erdő;
szürke égen szederjes felleg omlik.
Tudsz-e még szeretni engem? Tudsz-e
oltalmat adni, ha tiszta szobádba
hordom a vérrel szennyes lucskot,
mi sebeimből serked az ónos esőben?

*

A zöld vetésben már a telő kalász
hajtja fejét a forró szélbe.
Karomban ringatod magad;
mosolygó mersszel elszállsz s visszatérsz.
Alig szólunk s nincs is szavakkal mondani
valónk. Szeretlek. Kék az ég s belém
enyelgi jó derűd ez a kék mosolygás.
Nyár ez, fiatal, de nyár.
Mért túrod fel a friss avart? Nyers föld-szagát
lehelve figyeled, hogyan pereg át kemény
ujjaid közt a homok: visszhangzik a csend.
Szemed mélyére gyűlt életem visszasugárzik
rám: nem a régi csók önzése ez,

*nem anyás bánatod: benned kering
vérem s te vagy idegem, velöm.*

1936

*Vizek mélyén, kövek alatt,
tar fák között, a felszakadt
felhők fölött, a kékellő
égen örvénylik, onnan tör elő
a perzselő, a fullasztó, dühös vád.*

*Emberek közt, rideg szobám
árnyaival, utcák, terek során
sajgó kövé sajtolja vérem
a rám fagyó-égő egyedülletben
szűkölő, eszelős nyugtalanság . . .*

*

*Az emberek árvák:
befogták s űzik őket az új hatalmak,
keresztjük lett a zsvány vád,
gennyesen támad s éget a sápadt csillag;
szörnyek emésztik az angyalok szárnyát,
örölnek az isteni-ördögi malmok . . .*

*

*Jobb lesz már odahagyni
a mások asztalát:
a baljós áradat, mi
tép s rothaszt, mint a rák:
dühös világhatalmi
vágyon vett szolgaság.*

*Bár földsánc, szekértábor,
gond, kétség halmaza,
csak otthon a zilált boly;
ott legyünk, ahol a
messzeség magasáról
látott igaz haza.*

1949

*Kaland volt, játék, kockáztatás,
hogy a jóra valóknak tessék
amit vállaltunk s végigcsináltunk? Semmi más,
csak a kötelesség.*

*

*Köd voltam, vad óriás,
sziklatépő, fanyűvő,
nem parancsolt senki más,
csak a szív s a nagy idő.*

Szörnyet béklyózó varázs
lettem: lágy havat hozó,
Krampusz-társa Mikulás,
vagy helyette: Télapó.

*

Ő:
A lángolás
reménytől rózsás arcodra fagyott:
kígyómarás
jele lett országjelző csillagod.

Én:
Hány együtt-lángoló
riadt szét az első villámrobajra!
Te veszély-tudó mindent-vállaló
velem jöttél a bajba.

Ő:
Én voltam mindig az ősi: nem!
s a végül is mindig igen.

Én:
Én mindig minden baj oka,
de soha, sehol a soha.

1954

Mint aki saját mélységébe kémlel,
hajoltam föléd Kedvesem;
szédítve sejlett valami a mélyben:
az ég tört tükröképe lenn,
a visszhang szaggatottan, halkán ért fel,
oly ismerős, oly idegen.

Hivtalak s visszajedtél magadba,
mint vadon mélyére a vad,
az útvesztő sűrűbe zavarodva
indákkal béklyóztad magad.
Vigyázz! kiáltottam: magát emészti csak, ha
a kígyó farkába harap...

*

Feljegyeztük, mi elhőmpölygött s visszatérült.
Csak komisz tréfa volt, abszurd komédia?
Diszmagyarok hámjába fogott millió pária,
kit zászlók, cigánybanda, marhavagonos bankett
küldött pestis-frontokra; aztán az a sok rémült
pitiánér-vezér, aki egyszerre csak nagy lett,
államférfivá ébredt: perc-emberkék hada
nyüzsgött elő, piócák egy már vére-folyott
nemzeten, a haza nevében ittak, ahogy

szövetkeztek titkos társaságokba csődült
szélhámosok, szavaltak és a fájdalomtól örült
emberek hitték, hogy újra övük lesz az ország
s nem látták, hogy az ügyesek mindenükből kifosztják;
keresztény humanizmust prédikáltak tokás,
sikkasztó nagyurak, — a többi hallgatás...
Mocsárban nőttünk fel, jaj mennyi keserű
tapasztalás nevelt! Légszomj-erezetű
lelkünk alig kezdett eszmélni s ránk omolt a
hadakba szervezett téboly vegyítizta mocska
és vértengerbe dőlt. Ki magyarázza, mért szűnt
meg? S megszűnt-e amíg újul ami okozta? —
Négy lábra állt az ember és ragadozhatott:
marhavagonok s újra csak vagonok, vagonok...
Ki hiszi el milyen volt a kor, amit túlélünk?!

*

Szeretlek! mondom egyre
s: szeretlek! — újra még,
mint viaszt, mézet szedve
zengi, zsongja a méh,
vagy ahogy reggel-este
pólyálja fájó sebre
az orvos gyógyszerét.

1962

Az Isten és az ördög, fehér és fekete:
ellentmondás a világ igaz természete.
Az éj akkor igaz, ha valahol süt a nap,
ellenanyagot hordoz ölében az anyag.
Az édeset úgy érzed, ha tudod, mi keserű,
a hűtlenség csak annak hűtlenség aki hű.
Azért is gazdag, meleg idén is a karácsony:
hely s mód felülemel az ajándékozáson!
Mert egész a világ: az igen és nem aránya
annak fontos csupán, ki csak a részt kívánja.
Gazdagsággá lehet az ajándék-hiány:
a semmiben van ott a minden igazán.

*

Szóljon a szebbik, a karcsú,
csengjen utána a szürkébb:
mindkettő eleven hangú,
maradjon mindig ezüst-szép!

Ne csak az ünnep napján
üdítsen tiszta hangja:
őrizz meg, mint a borostyán
tapad a törzsre, a falra.

*

Hozzám tartozol: tengerhez az ég,
apjához szökni nem tudó gyerek,
futóhoz cél, pihenő, menedék,
                    orvoshoz nagybeteg.

Ha kell, légy az, ki — mert így emberi —
megőrzi mind a bajt, a keserűt,
s minden viharban legyek én, aki
                    felhők mögül kisüt . . .

1966

Ifjúságod tiszta zenében ébredt;
          abban égtél mindig; a tűz reám is
          átcsapott s veled égek: egybefont két
                                    láng szava lettünk.

Mind, mi elmúlt, mind, ami fájt, öröm volt,
megfutas, a halállal azért-se-félve
szembenéző dac: zene, karcsu dallam,
                                    tiszta aranyfény.

Vissza akkor nézz, ha a tiszta hang szól:
          s gyűrűző hullámba simul az emlék,
          életünk úgy hallgat, akár a kristály
                                    mélytűzü fénye.

*

Megtanultál hallgatni, meg én is;
          felhorgadnunk nem szabad.
Leszálltunk a legmélyebb sötétig,
          őrizzük, mi megmaradt.
Az a Mont-Blanc-fény csak a sötétség
mélységébe veszti régi fényét.

*

Talán a szív, melyben a csend
beszédés némasága zeng
          magába zár
és együtt hallgatva megint
feledjük a városi kint,
          percekre bár.

A kert kertünk: lankás orom,
az ős nap opál-ködbe von,
          hajad ragyog,
körültünk tündérezene,
föltünk ég: világ tere
          s a csillagok.

Ha azt hiszed, csak áldozat
vagy: háborodj fel, véd magad:

van mihez mérned!
Kaptál, adj tovább valamit,
magányodon csak az segít:
nézd az egészet!

1970

február

Negyven év! Negyven év!
Rajta túl is mennyi még,
ami kétszer? —: tízszer számít:
lángmocsárban járva állig; —
vér mocskolja ami szép,
börtön-vágy a messzeség.

Mennyi szó! Mennyi szó!
gyors madár, tavalyi hó;
több, amit a csend beszél el
teli fényel, teli éjjel.
Egész életünk bíró:
csak a tett, ha rossz, ha jó!

Mennyi út! Mennyi út!
Bárha szívből szívbe fut,
tele csellel, tele gánccsal,
szakadékon, poklon által.
Háborognak háboruk,
az véd, segít, aki tud.

Mennyi gond! Mennyi gond!
Hol az igaz mérleg mondd,
mely megméri pontos fokkal,
ki kit szeret szebben jobban?
Tűrő helytállás? bolond
játék? hű szív? vak porond?

Negyven ág, negyven ág!
egybefűzve sátrat ad;
tartja ez, ha az letörne,
összefonva mindörökre.
Együtt teljes, egy világ,
nyíljék rajt még sok virág!

1974

július

Néhány gyönyörű nap még hátra van:
langyuló fény, alkonyok kék-arany
édessége, álom, vénasszonyok
nyará, ökörnyal: hogy még itt vagyok.

Hogyan igézhetném szóba,
ami vágy, sejtelem csak,
tövis közt Csipkerózsa,
láz, szenvedély, mely felcsap,
égve süvítő bőra?!

Lassuló vérem szívesen veszi
cserépkályhánk melegét; a kicsi
Föld jéghideg, telihold éjszakáján
szívem riadt csónak csikorgó bolyán ...

1974
november

Egyre idegenebbül nézett vissza rád
az áradatként tornyosuló világ:
előnti, tudtad, mind, amit őrzeni
kivántál, elnyeli-elsodorja esengő
terveid a hullámba hanyatló ifjúság
s a tájfun-tölcsért emelő jövőendő ...

1975
március

Csak ez marad? A test szükségleteire
szűkült elemi tengés, már időt se tudó
kiváncokzás a társ létére: Itt vagy drágám?;
a mindennap kis szolgálatai még a szépen
terített asztalnál, tétova gondok, viták
kihagyó figyelem közben, öröm s bánat-szilánkok;
a fásuló érzés csak néha sikolt fel, egyre
nehezebb az ápolás, a szeretet gyengédsége: másról
beszélni, ha baj van, elfakuló barátok —
Minden a változásba hanyatlík s vajon
méltóbb élet veszi-e kezdetét? Hideg van ...

1975
augusztus

Mire vázlatba foglalhatunk
valamit, ami megmarad,
mivé leszél hamuba hullt
látomás, gondolat?
Minden más lett, hogy magamra maradtam,
rémület fojtogat,
sodródok érthetetlen áradatban,
hogyan tartsam magamat?
Elhessentettem s irdatlan valóság:
sarjadó halált rejtik a pólyák.

1975
szeptember

*Kéken mered a barna szem, a bőr
alabástromán karcolások, furcsa
elszíneződések: a vér egyenetlenül
keringett, dekubitusok, krétaszín pirulás,
a szemöldökszárny ívei közé mély ránc
vésődött, mikor lezártam a hús szemhéjakat,
mélyülő árkok fűzték már az orrcimpák tövét
a gyengéd ajkak legörbült sarkaihoz,
alattuk szikárrá szigorult az áll . . .*

1975
október

*Agyamban hirtelen fennakadt,
megperdült az idő: ahogy fiatalon,
úgy láttalak, a hamvas bőr kigyúlt
arcodon, szikrát vetett szemed, ahogy
vitatkoztunk, aztán a csók, a szabad,
fenntartás nélküli mozdulat, a szó:
mire jó pózolni? csak az őszinte dolgok
igazak, szépek; fennakadt sok néma
perc, óra, hallgatag-beszédes séták
lángszínebe hanyatló őszi fák közt, könnyű tánc,
ezüst tó, integető kéz, síró árny a zizge fűben,
zenével átszőtt gondok; első lakásunk
Berlin tetői fölött, fénykévés rádió-torony;
dunai út, sátor: csónakból sodralék
jelezte a Szigetköz árvizén, hogy merre is
vezet az út: így Isten kezében máskor is,
ha túl nagy volt a veszély, ó mennyiszor
mentettük egymást tétovátlanul! bakancsok
rúgták az ajtót, pergőtüzek, halálos
hurkok közt jártunk: magunkért csupán,
vagy valami jövőért? Egybefut az emlék,
valóság, képzelődés, jel: ahogyan
vállaltunk egyet s mást, pedig a jól
tájékozottak egyre óvtak: nehéz idők
jönnek; a holdkóros biztonság szurdokok fölött
lengő kötélhidon, borotvaélen! fennakad
egész életünk s egybekúszálódik. Ugyan
ki rendezi el? s szükséges-e, ha mint
égő olajkutak magunk pazaroltuk? — Édes
volna halakként siklani még, de hálót
vet a halász idő és fennakadnak
volt életünk darabjai; királyi fölénygel
áll a vámőr: Tessék kinyitni a koffert! . . .*

1975
november

A sötétség körülfogott,
mint mécs olaja ha kifogy,
csontváza bár még egyben áll,
nem táncol vele a halál:
árny lettél süket ég alatt,
hogy újra visszakapjalak;
vérem felitta tested hült porát,
így élsz tovább.

1976

„Üdvöz légy Mária!” a Szűz Anyának mondta ezt
az angyal s így búcsúzó tőled én
ember szavával. Kezed tört mosollyal int
búcsút; viaszt tested kihűl, merev, hamu.
Légy üdvözült az átszületésben és
maradj malasztal teljes ottan is.
Megosztottad öregek magányát, árvák árvaságát,
gyerekek sírása elnémult, habár gyermektelen
szavadra: szóltál állattal, széllel, növényvel;
sorsszabó sugallatokkal teljes, áldott
voltál mindhalálodig, légy az enyémig is:
mint megújuló forrás töltesz be s úgy élsz
bennem, mint égő jel, bár a szembesítés
már soha fel nem szakadó ködbe hullt.

